

PS-KNPS.431.2.12.2015.PSZ

Pani
Anna Łata
Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy
Rodzinie i Ochrony Zdrowia
w Dzierżoniowie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 22 – 24 kwietnia 2015 r. na podstawie art. 186 pkt 3 lit. a i lit. b. ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2015, poz. 332), zespół kontrolny w składzie: Piotr Szafarowicz – starszy inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu i Grażyna Zielińska – starszy inspektor wojewódzki, kontroler z Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu przeprowadził kontrolę kompleksową w trybie zwykłym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia w Dzierżoniowie przy ul. Piastowskiej 1, zwanym w dalszej części niniejszego dokumentu „centrum pomocy”.

Zakres kontroli obejmował działalność centrum pomocy w zakresie organizowania szkoleń dla kandydatów do pełnienia rodzinnej pieczy zastępczej, organizowania wsparcia osobom usamodzielnianym, zapewniania dzieciom pieczy zastępczej oraz ocenę zgodności zatrudniania pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej z wymaganymi kwalifikacjami. Kontrolę przeprowadzono w oparciu o Plan Kontroli na I półrocze 2015 roku zatwierdzony w dniu 29 grudnia 2014 roku przez Wojewodę Dolnośląskiego.

W okresie objętym kontrolą, tj. od dnia 1 kwietnia 2014 r. do dnia 22 kwietnia 2015 r. funkcję Dyrektora centrum pomocy pełniła Pani Anna Łata odpowiedzialna za realizację zadań w ocenianych obszarach. W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną z nieprawidłowościami, a jej uzasadnieniem jest ustalony stan faktyczny i prawny.

Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie udostępnionej przez Dyrektora centrum pomocy dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań, akt osobowych pracowników, aktów prawa miejscowego, ankiety dotyczącej działalności centrum w okresie objętym kontrolą oraz oświadczeń składanych przez Dyrektora i pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Ilekroć w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym mowa jest o „ustawie” należy przez to rozumieć ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (j.t. Dz. U. 2015, poz. 332).

Zgodnie z art. 241 ust. 2 ustawy Starosta Dzierżoniowski zarządzeniem Nr 43/2011 z dnia 28 grudnia 2011 roku wyznaczył Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie dzierżoniowskim. W związku z nowelizacją cytowanej ustawy z dnia 25 lipca 2014 roku (weszła w życie od 19 września 2014 roku), Zarząd Powiatu podjął uchwałę Nr 17/41/15 z dnia 20 kwietnia 2015 roku w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia w Dzierżoniowie. Zgodnie z treścią § 6 ust. 2 pkt 3 Regulaminu, w strukturze organizacyjnej centrum pomocy wyodrębnia się m.in. Zespół do spraw rodzinnej pieczy zastępczej. Realizując wymóg wynikający z treści art. 180 pkt 1 ustawy, Rada Powiatu Dzierżoniowskiego podjęła uchwałę Nr IV/30/15 z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie przyjęcia „Trzyletniego powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2015 – 2017”. Od dnia 2 stycznia 2012 roku Dyrektor centrum pomocy został upoważniony przez Starostę Dzierżoniowskiego do wydawania w jego imieniu decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pieczy zastępczej należących do właściwości powiatu.

Na podstawie danych zawartych w ankiecie o działalności centrum pomocy oraz akt osobowych pracowników zawierających m.in. potwierdzone za zgodność z oryginałem kopie dyplomów ukończenia szkół wyższych oraz zakresy obowiązków stwierdzono, że w okresie objętym kontrolą w Zespole do spraw rodzinnej pieczy zastępczej (pełniącym obowiązki ustawowe organizatora rodzinnej pieczy zastępczej) zatrudnionych i współpracujących było łącznie 18 osób na stanowiskach: pracownika socjalnego (5 osób), koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej (7 osób), psychologa (4 osoby) oraz pedagoga (2 osoby). Wszystkie osoby zatrudnione (na podstawie Kodeksu pracy) i współpracujące (na podstawie Kodeksu cywilnego) miały kwalifikacje zawodowe zgodne z wymogami określonymi w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawie o pracownikach samorządowych. W dniu kontroli, w składzie ww. Zespołu było 13 osób, w tym 5 koordynatorów (mających pod opieką nie więcej niż po 15 rodzin), 5 pracowników socjalnych, 2 psychologów i 1 pedagog. Analizując treść zakresu czynności pani A. B.

zatrudnionej na stanowisku psychologa stwierdzono, że w części II, punkt 12 zakresu wpisano obowiązek przeprowadzania kontroli w placówkach opiekuńczo – wychowawczych funkcjonujących na terenie powiatu dzierzoniowskiego. Jest to niezgodne z art. 38b ustawy, gdyż kontrolę sprawuje zarząd powiatu lub upoważniona przez niego osoba wskazana w art. 38b ust. 2 ustawy. Osobami upoważnionymi są tylko pani Agnieszka Świątek (do kontroli organizatora rodzinnej pieczy zastępczej) oraz pani Anna Łata (do kontroli rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka oraz placówek opiekuńczo – wychowawczych). Ponieważ psycholog centrum pomocy nie został wskazany w uchwałach Zarządu Powiatu Dzierżoniowskiego Nr 17/39/15 i Nr 4/12/15, należy doprowadzić do zgodności z przepisami jego zakres obowiązków i czynności na stanowisku psychologa. Dyrektor centrum pomocy miał kwalifikacje zawodowe zgodne z ustawą o pomocy społecznej, tj. wykształcenie wyższe, 3 – letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu pomocy społecznej.

W okresie objętym kontrolą, tj. od 1 kwietnia 2014 roku do dnia 22 kwietnia 2015 roku organizator rodzinnej pieczy zastępczej, zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 1 ustawy, prowadził nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego. W ramach naboru pracownicy rozpowszechniali informacje na temat rodzicielstwa zastępczego w formie ulotek, plakatów i broszur w siedzibie centrum pomocy, Starostwa Powiatowego, urzędów gmin, ośrodków pomocy społecznej, przychodni zdrowia i innych instytucji użyteczności publicznej. Ogłoszenia o naborze na stosowne szkolenia dostępne były (i nadal są) na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej centrum pomocy oraz za pośrednictwem lokalnych mediów, np. Tygodnik Dzierżoniowski, www.doba.pl, itp.). W lutym 2015 roku ogłoszony został również konkurs na zaprojektowanie plakatu i hasła promującego rodzicielstwo zastępcze. Konkurs adresowany był do dzieci i młodzieży przebywających w pieczy zastępczej – rodzinnej i instytucjonalnej. Najlepsze prace zostały nagrodzone i wyróżnione podczas marcowej sesji Rady Powiatu Dzierżoniowskiego. W wyniku powyższych działań do centrum pomocy, w okresie objętym kontrolą, zgłosiło się łącznie 18 kandydatów, z czego 17 osób po uzyskaniu wstępnej pozytywnej akceptacji (zgodnie z art. 43 ustawy) zostało skierowanych na szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe, rodziny zastępcze niezawodowe i do prowadzenia rodzinnego domu dziecka. W badanym okresie nie odnotowano żadnych zgłoszeń kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej spokrewnionej oraz do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego. Szczegółowej ocenie poddano losowo wybrane pięć teczek kandydatów pod kątem

prawidłowości zgromadzonej dokumentacji, o której mowa w art. 42 ust. 1 i 2 ustawy i stwierdzono, co następuje:

1) A. i Z. S., kandydaci na rodzinę zastępczą zawodową, złożyli wniosek do dyrektora centrum pomocy o podjęcie szkolenia oraz zaświadczenia z Krajowego Rejestru Karnego. Innych dokumentów, tj. oświadczeń o braku ingerencji sądu w wykonywanie władzy rodzicielskiej, oświadczeń o wypełnianiu obowiązku alimentacyjnego, oświadczeń o braku ograniczenia zdolności do czynności prawnych, zaświadczeń lekarskich o zdolności do sprawowania opieki nad dzieckiem, oświadczeń o przebywaniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub kopii dowodów osobistych, zaświadczeń o zatrudnieniu i o dochodach, wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania kandydatów oraz kopii aktu zawarcia związku małżeńskiego w teczce kandydatów nie stwierdzono. Dodatkowo, w stosunku do kandydatów nie została sporządzona na piśmie wstępna akceptacja spełniania warunków, o czym mowa art. 43 ustawy. Państwo S. zostali jednak zakwalifikowani do szkolenia, które ukończyli i otrzymali stosowne świadectwo. W trakcie szkolenia Państwo S. nie odbyli obowiązkowej 10 – godzinnej praktyki w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub placówce opiekuńczo – wychowawczej, o której mowa w § 2 ust. 1 pkt 13 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 274, poz. 1620).

2) B. i P. S., kandydaci na rodzinę zastępczą niezawodową, stwierdzono, że w teczce rodziny znajdują się wszystkie dokumenty, o których mowa w art. 42 ust. 1 i 2 ustawy wraz z kopią aktu zawarcia związku małżeńskiego (art. 41 ust. 1 ustawy). Dla Państwa S. nie sporządzono na piśmie wstępnej akceptacji spełniania warunków, o czym mowa art. 43 ustawy. Małżeństwo zostało zakwalifikowane do udziału w szkoleniu oraz odbyło 10 – godzinną praktykę.

3) M. i W. M., kandydaci do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, w teczce rodziny znajdowały się wszystkie dokumenty, o których mowa w art. 42 ust. 1 i 2 wraz z kopią aktu zawarcia związku małżeńskiego (art. 41 ust. 1 ustawy). Dla Państwa M. nie sporządzono na piśmie wstępnej akceptacji spełniania warunków, o czym mowa art. 43 ustawy. Małżeństwo zostało zakwalifikowane do udziału w szkoleniu oraz odbyło 10 – godzinną praktykę.

4) J. M., kandydatka na rodzinę zastępczą niezawodową, w teczce znajdowały się wszystkie dokumenty, o których mowa w art. 42 ust. 1 i 2 wraz z kopią aktu urodzenia (art. 41 ust. 1 ustawy). Dla Pani M. nie sporządzono na piśmie wstępnej akceptacji spełniania warunków, o czym mowa w art. 43 ustawy. Kandydatka została jednak zakwalifikowana do udziału w szkoleniu oraz odbyła 10 – godzinną praktykę.

5) Z. i W. Ł., kandydaci na rodzinę zastępczą niezawodową, w teczce rodziny znajdowały się wszystkie dokumenty, o których mowa w art. 42 ust. 1 i 2 wraz z kopią aktu zawarcia związku małżeńskiego (art. 41 ust. 1 ustawy). Dla Państwa Ł. nie sporządzono na piśmie wstępnej akceptacji spełniania warunków, o czym mowa w art. 43 ustawy. Małżeństwo zostało zakwalifikowane do udziału w szkoleniu oraz odbyło 10 – godzinną praktykę.

Na podstawie informacji zawartych w ankiecie o działalności centrum pomocy stwierdzono, że w okresie od dnia wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tj. 1 stycznia 2012 roku, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia w Dzierżoniowie wydało 62 świadectwa ukończenia szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i prowadzenia rodzinnego domu dziecka, natomiast w okresie objętym kontrolą – 17 takich świadectw. Tym samym stwierdzono, że centrum pomocy jest podmiotem odpowiedzialnym za organizację i przeprowadzanie szkoleń. W okresie pomiędzy 1 kwietnia 2014 r. a 22 kwietnia 2015 r. odbyły się dwa szkolenia dla kandydatów, jedno w oparciu o program „Pride” w terminie od 6 marca do 21 maja 2014 roku, drugie w oparciu o program „Rodzina” w terminie od 17 września do 20 listopada 2014 roku. Oba programy zostały zatwierdzone przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej do szkoleń kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej na okres 5 lat. W aktach kontroli złożono kopię decyzji Nr 27/2013/RZ z dnia 29 listopada 2013 r. zatwierdzającej program „Pride” oraz kopię decyzji Nr 30/2013/RZ z dnia 19 grudnia 2013 r. zatwierdzającej program „Rodzina”.

W okresie od dnia wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, centrum pomocy (pełniące funkcję organizatora rodzinnej pieczy zastępczej) wydało 36 zaświadczeń kwalifikacyjnych, z czego 8 w okresie objętym kontrolą. Zaświadczenie kwalifikacyjne wydaje na wniosek kandydata posiadającego świadectwo ukończenia szkolenia organizator rodzinnej pieczy zastępczej, zgodnie z art. 45 ustawy. Stwierdzono, że osiem wydanych przez organizatora zaświadczeń nie zostało poprzedzonych złożeniem wniosku, wszystkie jednak zostały wydane na druku zgodnym z wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 roku w sprawie wzoru zaświadczenia kwalifikacyjnego (Dz. U. Nr 272, poz. 1609).

W ramach realizacji zadania wynikającego z art. 76 ust. 4 pkt 5 ustawy, tj. zapewnienia rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie kwalifikacji, dyrektor centrum pomocy złożyła oświadczenie, że dla rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu dzierżoniowskiego organizowane są grupy wsparcia oraz warsztaty doszkalające prowadzone przez psychologów

centrum. W okresie objętym kontrolą zorganizowano 15 spotkań dla osób prowadzących rodziny zastępcze, których tematyka dotyczyła m.in. poprawnej komunikacji pomiędzy dzieckiem i dorosłym, mediacji, radzenia sobie z problemami, zaburzeń zachowania u dzieci czy adaptacji dzieci nowoprzyjętych. Organizator zapewnia również wszystkim osobom prowadzącym rodziny zastępcze indywidualne poradnictwo i wsparcie psychologów, pracowników socjalnych i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Starosta Powiatu Dzierżoniowskiego, zgodnie z art. 46 ustawy, prowadzi od dnia 1 stycznia 2012 roku rejestr danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rejestr danych o osobach pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka. Od dnia 1 października 2014 roku Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia pani Anna Łata została upoważniona przez Starostę Dzierżoniowskiego do prowadzenia ww. rejestrów. Oba rejestry zawierają wszystkie dane wymienione w art. 46 ust. 2 ustawy. Na dzień kontroli, w obu rejestrach wpisanych było łącznie 76 osób. Dane z rejestru o osobach zakwalifikowanych do pełnienia rodzinnej pieczy zastępczej przekazywane są do sądu na każdy wniosek, natomiast dane o osobach pełniących funkcję rodzinnej pieczy zastępczej raz w roku.

Zgodnie z art. 93 ust. 2 ustawy, Powiat Dzierżoniowski prowadzi trzy placówki opiekuńczo – wychowawcze typu socjalizacyjnego i jedną placówkę opiekuńczo – wychowawczą typu interwencyjnego. Są to: Dom Dziecka Nr 1 w Pieszycach, placówka opiekuńczo – wychowawcza typu socjalizacyjnego (30 miejsc), Pieszycy, ul. Ogrodowa 81, Dom Dziecka Nr 2 w Piławie Górnej, placówka opiekuńczo – wychowawcza typu socjalizacyjnego (14 miejsc), Piława Górna, ul. Sienkiewicza 80, Dom Dziecka Nr 3 w Piławie Górnej, placówka opiekuńczo – wychowawcza typu socjalizacyjnego (14 miejsc), Piława Górna, ul. Sienkiewicza 80b i Dom Dziecka Nr 4 w Piławie Górnej, placówka opiekuńczo – wychowawcza typu interwencyjnego (10 miejsc), Piława Górna, ul. Sienkiewicza 80a. We wszystkich placówkach powiat dysponuje 68 miejscami w pieczy instytucjonalnej dla dzieci i młodzieży pozbawionych opieki rodzin własnych. Na dzień kontroli liczba wychowanków umieszczonych w Domu Dziecka Nr 2 w Piławie Górnej przekraczała dopuszczalny limit o jedną osobę. Placówki opiekuńczo – wychowawcze obsługiwane są przez centrum administracyjne – Powiatowe Centrum Opieki i Wychowania w Pieszycach, ul. Ogrodowa 81, 58-250 Pieszycy – w zakresie ekonomicznym, administracyjnym i organizacyjnym. Powiat Dzierżoniowski nie zlecał realizacji zadania

prowadzenia placówki opiekuńczo – wychowawczej ani organizacjom pozarządowym prowadzącym działalność w zakresie wspierania rodziny, pieczy zastępczej lub pomocy społecznej ani osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym działającym na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W okresie objętym kontrolą, tj. od dnia 1 kwietnia 2014 r. do dnia kontroli, Dyrektor centrum pomocy (działający w imieniu powiatu) wydał łącznie 21 skierowań dla dzieci, w tym 5 do placówek opiekuńczo – wychowawczych typu socjalizacyjnego i 16 do placówki opiekuńczo – wychowawczej typu interwencyjnego. Zgodnie z § 8 ust. 1 i 3 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, powiat który kieruje dziecko do instytucjonalnej pieczy zastępczej przekazuje wraz ze skierowaniem następujące dokumenty: odpis aktu urodzenia dziecka, odpis aktu zgonu zmarłego rodzica w przypadku sierot lub półsierot, postanowienie sądu o umieszczeniu dziecka w pieczy, dokumentację o stanie zdrowia, dokumenty szkolne oraz informację o prowadzonej pracy z rodziną dziecka i jej rezultatach. Oceniając zgromadzoną dokumentację dzieci skierowanych do placówek opiekuńczo – wychowawczych typu socjalizacyjnego stwierdzono, że centrum pomocy zgromadziło i przekazało lub pisemnie zobowiązało się do zgromadzenia i przekazania ww. dokumentów, z wyjątkiem informacji o prowadzonej pracy z rodziną i jej rezultatach (dotyczy: Adrian M., Magdalena Z., Łukasz W.). W dokumentacji dwojga wychowanków stwierdzono również, że przywołane w podstawie prawnej skierowań postanowienia sądowe są niewłaściwe.

W stosunku do dzieci, którym powiat nie był w stanie zapewnić miejsc we własnych placówkach opiekuńczo – wychowawczych, zostały zawarte porozumienia „w sprawie umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej oraz wysokości wydatków na jego utrzymanie” z powiatem sępoleńskim i żagańskim. W przypadku dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych typu interwencyjnego nie mają zastosowania przepisy dotyczące zawierania ww. porozumień, tj. art. 191 ust. 5 ustawy. W okresie objętym kontrolą dzieci z powiatu dzierzoniowskiego były umieszczone interwencyjnie w placówkach w Legnicy, Wrocławiu, Wałbrzychu i Opolu.

Przedłożone w czasie kontroli protokoły z posiedzeń zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka potwierdzają realizację obowiązku wynikającego z art. 137 ust. 1 pkt 4 ustawy, tj. udziału przedstawiciela organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w składzie i pracach zespołu. We wszystkich czterech placówkach opiekuńczo – wychowawczych

powiatu dzierzoniowskiego organizowane były nie rzadziej niż co pół roku posiedzenia zespołów, w których udział brali przedstawiciele organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Na podstawie danych zawartych w ankiecie z działalności centrum pomocy w okresie objętym kontrolą wynika, że na dzień 1 kwietnia 2015 roku zapewnienie dzieciom rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie dzierzoniowskim kształtowało się następująco:

- a) 51 rodzin zastępczych niezawodowych sprawowało opiekę nad 65 dziećmi i osobami, które osiągnęły pełnoletność w pieczy,
- b) 9 rodzin zastępczych zawodowych, w tym 4 pełniące funkcję pogotowia rodzinnego, objęte były opieką koordynatora,
- c) 96 rodzin zastępczych spokrewnionych sprawowało opiekę nad 128 dziećmi i osobami, które osiągnęły pełnoletność w pieczy,
- d) 38 rodzin zastępczych spokrewnionych objętych było opieką koordynatora,
- e) 7 rodzinnych domów dziecka objętych opieką koordynatorów, w każdym przebywało do 8 wychowanków.

Dokonano analizy i oceny pod kątem zgodności z obowiązującymi przepisami dokumentacji pięciorga dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych. Szczególną uwagę zwrócono na: dokonywanie przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej lub w rodzinnym domu dziecka, w tym terminowość, obszary podlegające ocenie, obecność specjalistów i przedstawicieli na posiedzeniu oraz sporządzanie pisemnej opinii dotyczącej zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej i przekazywanie jej do właściwego sądu. Dodatkowo, zwrócono uwagę na przestrzeganie obowiązku sporządzania raz na 6 miesięcy informacji do sądu o całokształcie sytuacji osobistej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka (art. 47 ust. 5 ustawy) oraz informacji o możliwości powrotu dziecka do jego rodziny w przypadku stwierdzenia ustania przyczyny umieszczenia w pieczy zastępczej (art. 47 ust. 6 ustawy). W badanej grupie stwierdzono następujące nieprawidłowości: mimo sporządzenia opinii o zasadności dalszego pobytu dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej, nie przekazano jej do właściwego sądu, niepełny skład osobowy na posiedzeniach w sprawie okresowej oceny sytuacji dziecka, nieterminowe sporządzanie informacji o całokształcie sytuacji osobistej dziecka lub brak sporządzenia takiej informacji. W okresie objętym kontrolą, w badanej grupie rodzin zastępczych nie było podstaw do sporządzenia informacji o możliwości powrotu dziecka do jego rodziny.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia w Dzierżoniowie w okresie od 1 kwietnia 2014 roku do dnia 22 kwietnia 2015 roku wszczęło 282 postępowania

administracyjne w sprawie odpłatności, umorzenia w całości lub w części oraz odstąpienia od ustalania opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej. Zgodnie z normą art. 194 ust. 2 ustawy Rada Powiatu Dzierżoniowskiego podjęła uchwałę Nr XVII/125/12 z dnia 31 stycznia 2012 roku w sprawie określenia szczegółowych warunków umorzenia w całości lub w części łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty oraz odstępowania od ustalania opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej. Uchwała została trzykrotnie zmieniona uchwałami Rady Powiatu Dzierżoniowskiego Nr XX/152/12 z dnia 24 kwietnia 2012 roku, Nr XXVIII/215/13 z dnia 29 stycznia 2013 roku i Nr XXXIII/233/13 z dnia 25 czerwca 2013 roku. Analizie pod kątem prawidłowości prowadzenia postępowań administracyjnych i wydawania decyzji w ww. sprawach poddano akta w pięciu indywidualnych sprawach. Stwierdzono zgodność prowadzonych postępowań, prawidłowość wydanych decyzji i ich doręczania z Kodeksem postępowania administracyjnego.

Kierownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia w Dzierżoniowie realizując obowiązek wynikający z art. 38 ustawy wystąpił z pozwami sądowymi o ustalenie alimentów dla 116 dzieci, w tym 67 dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej i 49 dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej w okresie od 1 kwietnia 2014 roku do dnia 22 kwietnia 2015 roku zgłosił do Ośrodka Adopcyjnego przy DOPS we Wrocławiu informacje o 32 wychowankach rodzinnej pieczy zastępczej, których sytuacja prawna została uregulowana w sposób umożliwiający poszukiwanie rodzin przysposabiających. W stosunku do dzieci zgłaszanych do ośrodka adopcyjnego po dniu 19 września 2014 roku, do wymaganej informacji dołączone zostały również opinie, o których mowa w art. 139a ustawy.

Na podstawie danych zawartych w ankiecie o działalności centrum pomocy stwierdzono, że w okresie objętym kontrolą 20 pełnoletnich wychowanków zostało usamodzielnionych, w tym 12 opuściło rodzinną pieczę zastępczą i 8 pieczę instytucjonalną. Na dzień kontroli, tj. 22 kwietnia 2015 roku 48 osób, które osiągnęły pełnoletność w pieczy nadal przebywało za zgodą w rodzinnych lub instytucjonalnych formach pieczy ze względu na kontynuowanie nauki, a w 6 przypadkach ze względu na posiadane orzeczenia o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i kontynuacji nauki.

W ramach realizacji zadań w zakresie organizowania wsparcia osobom usamodzielnianym centrum pomocy m.in. pomagało wychowankom w realizacji programu usamodzielnienia, na bieżąco kontrolowało frekwencję i osiągnięte wyniki w szkołach oraz występowało do jednostek zajmujących się przydziałem mieszkań w poszczególnych gminach z poparciem wniosków o przydział mieszkania. Centrum pomocy od 2008 roku

realizuje projekt systemowy pn. „Inwestycja w siebie”, który ma na celu aktywizację zawodową i społeczną osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Projekt współfinansowany jest ze środków EFS POKL i skierowany do osób usamodzielnianych przebywających w lub opuszczających pieczę zastępczą. W 8 edycjach projektu ze wsparcia skorzystały 153 osoby usamodzielniane zamieszkujące w powiecie dzierzoniowskim. Uczestnicy mieli przeprowadzone diagnozy psychologiczne oraz mogli skorzystać z indywidualnych spotkań z psychologiem. Doradca zawodowy na podstawie indywidualnych rozmów z każdym uczestnikiem tworzył ścieżkę rozwoju zawodowego, która może być pomocną w wyborze przyszłego zawodu (zgodnie z predyspozycjami uczestnika). Dodatkowo organizowane były 3 – dniowe treningi kompetencji i umiejętności społecznych. W ramach treningów osoby usamodzielniane uczestniczyły w zajęciach z psychologiem, doradcą zawodowym i osobą znającą tematykę usamodzielnienia. Dodatkowo osoby usamodzielniane mogą poszerzyć swoje umiejętności zawodowe biorąc udział w kursach, m.in. prawo jazdy kat. B, kurs operatora wózków widłowych, kurs operatora koparkoładowarki i koparki, kurs spawania MAG i TIG, kurs obsługi maszyn CNC, kurs pracownika administracyjno – biurowego, kurs florystyki itp. Osoby, które ukończą wybrany przez siebie kurs otrzymują stosowne zaświadczenia i certyfikaty potwierdzające uzyskane kwalifikacje zawodowe. W roku 2014 w kursach zawodowych uczestniczyło 19 usamodzielnianych, natomiast w roku bieżącym 13 usamodzielnianych. Oprócz w/w działań osoby usamodzielniane, które opuściły pieczę zastępczą w ramach projektu mogą liczyć na udzielenie pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej. Wysokość tej pomocy jest zróżnicowana i zależy od składników wymienionych przez uczestnika we wniosku (wysokość pomocy w latach realizacji projektu wahała się od 2.500 zł do 8.500 zł). Pracownicy centrum pomocy, w celu uniknięcia wydatkowania pomocy na zagospodarowanie niezgodnie z wydaną decyzją, zakupują składniki pomocy rzeczowej razem z usamodzielnianymi. Dodatkowo w ramach projektu organizowane są warsztaty usamodzielnienia (wyjazdowe i stacjonarne) dla młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym w wieku 15 – 18 lat i przebywającej w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Warsztaty mają na celu przygotowanie młodzieży do procesu usamodzielnienia, który po zmianach w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 25 lipca 2014 roku rozpoczyna się z chwilą ukończenia 17 roku życia.

W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej w trybie zwykłym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia w Dzierżonowie stwierdza się następujące nieprawidłowości:

1. Wstępna akceptacja spełniania warunków, o których mowa w art. 42 ust. 1 i 2 ustawy nie była dokonywana w stosunku do wszystkich kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
2. Nie wszyscy kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz kandydaci na dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego odbyli w czasie szkoleń 10 – godzinnej praktyki w pieczy zastępczej.
3. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej wydawał zaświadczenia kwalifikacyjne bez wniosków kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
4. Powiat przy kierowaniu dziecka do placówki opiekuńczo – wychowawczej nie przekazywał dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną i jej rezultatach.
5. Pisemne opinie o zasadności dalszego pobytu dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej nie były przekazywane do właściwego sądu.
6. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej nie informował, co najmniej raz na 6 miesięcy, właściwego sądu o całokształcie sytuacji osobistej każdego dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka.

Wobec dokonanych ustaleń i stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się zalecenia pokontrolne:

1. W stosunku do wszystkich kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka należy przed szkoleniem dokonywać wstępnej akceptacji spełniania przez kandydatów warunków, o których mowa w art. 42 ust. 1 i 2 ustawy.

Podstawa prawna: art. 43 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2015, poz. 332).

Termin realizacji zalecenia: **na bieżąco**

2. W trakcie szkoleń kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz dla kandydatów na dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego należy przestrzegać obowiązku odbycia przez kandydatów 10 – godzinnej praktyki w pieczy zastępczej.

Podstawa prawna: § 2 ust. 1 pkt 13 i ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 roku w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 274, poz. 1620).

Termin realizacji zalecenia: **na bieżąco**

3. Uzależnić wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych od złożenia pisemnego wniosku przez kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, posiadających świadectwo ukończenia szkolenia.

Podstawa prawna: art. 45 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2015, poz. 332).

Termin realizacji zalecenia: **na bieżąco**

4. Przy kierowaniu dziecka do placówki opiekuńczo – wychowawczej należy przekazywać dostępną dokumentacją dotyczącą prowadzonej pracy z rodziną dziecka i jej rezultatach.

Podstawa prawna: § 8 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720).

Termin realizacji zalecenia: **na bieżąco**

5. Pisemne opinie o zasadności dalszego pobytu dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej należy przekazywać do właściwego sądu.

Podstawa prawna: art. 131 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2015, poz. 332).

Termin realizacji zalecenia: **na bieżąco**

6. W stosunku do każdego dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka należy, co najmniej raz na 6 miesięcy, informować właściwy sąd o całokształcie sytuacji osobistej dziecka i jego rodziny.

Podstawa prawna: art. 47 ust. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2015, poz. 332).

Termin realizacji zalecenia: **na bieżąco**

Pouczenie:

Zgodnie z art. 197d ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (j. t. Dz. U. 2015, poz. 332) kontrolowana jednostka, której wydano zalecenia pokontrolne może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania tych zaleceń, zgłosić do nich zastrzeżenia.

Kierownik jednostki kontrolowanej w terminie do dnia **30 sierpnia 2015 roku** winien przekazać Wojewodzie Dolnośląskiemu informację o sposobie wykonania zaleceń lub wykorzystania wniosków i uwag lub przyczyn ich niewykorzystania, bądź o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Marta Kopyńska
DYREKTOR WYDZIAŁU

.....Polityki Społecznej.....
(kierownik komórki do spraw kontroli)

